

ДЕЕ БЪЛГАРИСТИКАТА?

Снимка: Надежда Стоянова

Оформление: Надежда Стоянова

ЕДНА ОЖИВЕНА ПОЛСКО-БЪЛГАРСКА СЕДМИЦА ВЪВ ВАРШАВА: ПРОЕКТИ, ДИСКУСИИ, АКЦЕНТИ

Маргрета Григорова

Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“ (България)

A LIVELY POLISH-BULGARIAN WEEK IN WARSAW: PROJECTS,
DISCUSSIONS, HIGHLIGHTS

Margreta Grigorova

University of Veliko Turnovo St. Cyril and St. Methodius (Bulgaria)

ORCID ID: 0000-0003-4416-371

E-mail: m.grigorova@ts.uni-vt.bg

Седмичата 26-30 май 2025 г. беше интензивна на събития за група български учени от различни институции, които посетиха Варшава – Михаил Неделчев (НБУ), Елка Трайкова и Мариета Иванова-Гиргинова (Институт за литература към БАН) и пишещата този текст Маргрета Григорова (ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“). Представени и дискутирани бяха научни проекти в съчетание с лекции и културни срещи – събития, ситуирани във Варшавския университет, Университет „Кардинал Стефан Вишински“ и Посолството на Р. България във Варшава.

В двата варшавски университета беше представена цялостната работа и излезлите книги по международния научен проект „Светът от вчера“ – видян през катастрофата от 1939 г. (Усещането за застрашена Европа в литературата и културата на България, Украйна, Полша и Чехословакия)“ на Института за литература към БАН с ръководител доц. Мариета Иванова-Гиргинова. Представянето на проекта в Института по южна и западна славистика към Варшавския университет събра варшавските българисти и слависти, сред които бяха директорът на Института Мачей Фалски, Гражина Шват-Гълъбова, Силвия Шедлецка, Илиана Пухалева, Йорданка Илиева-Циган, Игнаци Долински, Пьотр Мищела. Присъстваха студенти и докторанти. Специални гости на представянето бяха Н. Пр. г-жа Маргарита Ганева, Извънреден и пълномощен посланик на Република България в Република Полша, и Директорът на Българския културен институт Петър Лянгузов.

Представени бяха сайтът на проекта, научната монография „Светът от вчера“ – видян през катастрофата от 1939 (Усещанията за застрашена Европа в културата и литературата на България, Украйна, Полша, Чехословакия)¹ – част първа, включваща „Поглед от Виена“, полска и украинска визия; двете антологии (на българската и чешката литература по темата на проекта), както и актуалните и предстоящите дейности и издания – международна конференция с изложба, втори том на научната монография и антологиите на украинската и полската литература. Всеки от участниците в проекта постави акцент върху своя принос и разработки. По време на оживената дискусия се коментира актуалността на проекта и научните подходи, селекцията от художествени и публицистични текстове като отговорна задача на антологиите.

Много значима беше високата оценка от полска страна, която проектът получи и при второто си представяне – в университет „Кардинал Стефан Вишински“, организирано и ръководено от проф. Анна Марта Шчепан-Войнарска, Директор на Института за литература, и от проф. Маргрета Григорова от ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“. Тук също се състоя оживена дискусия с участието на група литературоведи, която съпостави полския и българския дискурс към войната и предхождащото я време, прогностиката и профетизма. Мил гост на срещата беше журналистката Алина Петрова-Вашилевич, дъщеря на известната полска българистка проф. Ванда Смоховска-Петрова. Този университет поддържа много активен интерес към българската наука и култура и от близо 10 години провежда редица съвместни дейности с Великотърновския университет.

¹ С автори: Михаил Неделчев, Младен Влашки, Маргрета Григорова, Венеса Начева, Остап Сливински и Владимир Колев, София: ИЦ „Боян Пенев“, 2023.

Вторият важен акцент в срещите беше Националната програма за чуждестранна българистика, един от най-мощните проекти през последните няколко години. На среща в старинната сграда на Българското посолство Маргарита Ганева и Петър Лянгузов представиха основните акценти на българската културната политика в подкрепа на полската българистика. Сред тях са старобългаристиката, археологията и фолклора. Изучаването на старобългарската култура има доказани авторитетни традиции в Полша – примери за това дават Ягелонският и Лодзкият университет, Полската академия на науките в лицето на учени и преподаватели, утвърдили тези традиции. Г-жа Ганева и д-р Петър Лянгузов обстойно запознаха с културните събития на Посолството от последните три години, сред които са: изложбата „Разкази от историята на глаголицата“ и конкурс за рисунка по глаголически букви, научната конференция и изложбата, посветени на българо-полската археологическа експедиция в стария град Нове „Legio и Italica на границите на империята“, изложбата „Чудотворни икони и свети мощи на Балканите“, научни срещи, свързани със Супрасълския сборник и неговия превод на полски език (2023 е обявена за Година на Супрасълския сборник). Събитията, свързани със Супрасъл и старобългарската култура получиха красиво продължение и след нашата среща в Посолството, чийто церемониален знак бяха връчените неотдавна високи отличия на проф. Александър Наумов (орден „Св. св. Кирил и Методий“) и на д-р Ванда Минчева, Директор на българското училище в Краков – медал и почетна грамота за отговорната ѝ и всеотдайна дейност за популяризиране на българския език и култура, традиции и духовност. В края на срещата ни в посолството г-жа Ганева сподели усилията

си да бъде установен официален празник на полско-българските културни връзки, което се надяваме да се случи.

Седмичата в края на месец май, в ехото на 24 май, показва как подобни интензивни срещи и събития осъществяват мисии и колко са ценни те за полско-българските научни и културни контакти.